

MARTIN WALSER

AŞK
ZAMANI

♥
CAN

ROMAN

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİREN
GÜLFER TUNALI

Martin Walser
AŞK
ZAMANI

Can Yayınları: 1669
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 678

Der Augenblick der Liebe, Martin Walser
© Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg, 2004
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005
Bu eserin Türkçe yayın hakları Onk Ajans Ltd. Şti.
aracılığıyla alınmıştır

1. basım: Eylül 2007

Yayına Hazırlayan: Şebnem Sunar

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzelti: S. Asaf Taneri

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 978-975-07-0854-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
<http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Martin Walser
AŞK
ZAMANI

ROMAN

Almanca aslından çeviren
GÜLFER TUNALI

CAN YAYINLARI

**MARTIN WALSER'İN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI**

AV / roman

BİR PINAR GİBİ / roman

BİRBİRİMİZ OLMADAN / roman

ELEŞTİRMENİN ÖLÜMÜ / roman

FINK'İN SAVAŞI / roman

YAMALI EVLİLİKLER / roman

Martin Walser, 1927'de Bodensee'de doğdu. II. Dünya Savaşı'nda, 1943-1945 yılları arasında önce uçaksavar birliğinde, sonra da Arbeits- und Wehrdienst'te görev yaptı. Savaşın sonu edebiyat, tarih ve felsefe öğrenimi gördü, Franz Kafka üzerine doktora yaptı. 1949-1957 arasında Stuttgart'taki Süddeutsche Rundfunk'ta muhabir, rejisör ve oyun yazarı olarak çalıştı. 1953'te Gruppe 47 adıyla anılan ve yeni, demokratik bir Almanya için bir araya gelen yazar ve gazetecilerden kurulu gruba katıldı. İlk kez 1955'te okur önüne çıktı, yine aynı tarihte Gruppe 47 ödülünü aldı. Walser bu tarihten 60'lı yılların sonuna değin Batı Alman edebiyatının yönünü belirledi. 1961'de Federal Almanya'da SPD lehine bir seçim inisiyatifi başlatan ilk gazeteci oldu. Bu tarihten 1990'lı yıllara kadar Walser, yoğun olarak edebiyatla uğraştı. 1957'de Almanya'nın en önemli edebiyat ödülllerinden Hermann Hesse Ödülü'nü, 1962'de Gerhard Hauptmann Ödülü'nü, 1965'te de Schiller anısına verilen ödülü aldı. 1981 yılında Heine Derneği'nin özel ödülü ile Georg Büchner Ödülü'ne, 1990 yılında da Baviera Güzel Sanatlar Akademisi'nin Büyük Edebiyat Ödülü'ne değer bulundu. 1988 yılı, Walser'in Almanya'nın siyasal ve fiziksel iki farklı Alman devletine bölünmüş olmasını sindiremediğini açıkladığı yıl oldu. Değişik politik görüşleriyle de ilgi çeken yazar, romanlarında özyaşamsal kişisel öğelerden uzak durur, ama kahramanlarının hepsinde kendinden parçalar bulmak mümkündür. Walser, bugüne kadar ellinin üstünde roman, anlatı, tiyatro oyunu, radyo oyunu ve deneme yazmıştır.

Gülfer Tunalı, 1977 yılında Bulgaristan'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Almanca Mütercim Tercümanlık Bölümü'nü bitirdi. Aynı alanda yüksek lisans yaptı. Ernst W. Heine'nin *Güvercin Gerdanlığı*, Heike Owusu'nun *İnka, Maya ve Aztekler'de Semboller*'i çevirdiği yapıtlar arasındadır. Tunalı, halen Dokuz Eylül Üniversitesi Avrupa Birliği Çalışmaları Bölümü'nde doktora çalışmasını sürdürmektedir.

I. Gelip gitmek.....	9
II. Yakınlaşmak.....	47
III. Uzaklaşmak	139
IV. Dönüş.....	217

I.

Gelip Gitmek

1.

Bay Zürn mü, yoksa Bay Krall mı? Hangisini tercih edersiniz? Kız böyle başladı söze, böyle açtı konuşmayı.

Emmek zorunda olduktan sonra, başparmağımızı önce hangi sosa batırdığımızın bir önemi yok. Öyle değil mi? diye cevap verdi Gottlieb. Kız: İnsan gün gelir her şeyin cezasını çeker. Gottlieb: Öyle, her şey imkân dahilinde. Kız: Nasıl isterseniz. Gottlieb: Öyle istiyorum. Gottlieb'in içi içine sığmıyordu. Hayat, es geçilemeyeceğini hissettirdiğinde, varlığını hissettirdiğinde, kendini bir şair, hatta bir besteci gibi duyumsuyordu. Ancak Gottlieb şu an ne şairdi ne de besteci. Ziyaretçi kızla beraber bir düetin içinde bulmuştu kendini. Cümleler aynı anda ağızlarından çıksa bile, kendini yine bir düetin içinde hissederdi.

Anna bir tenis maçındaymış gibi, bir Gottlieb'e, bir ziyaretçi kıza bakmaktan başka bir şey yapamıyordu. Gottlieb'in "istiyorum"undan sonra sıra ziyaretçi kıza geldiğinden, ona doğru baktı. Ama kız belli ki ya düete devam etmek istemiyordu ya da artık devam edemiyordu.

Böylece üçü de ziyaretçi kızın getirmiş olduğu günebakan çiçeğine baktı. Gottlieb bir vazo bulamadığından, onu en büyük cam sürahiye yerleştirmiş ve

terastaki masanın ortasına koymuŖtu. Ŗimdiye kadar hiç kimse onlara günebakan çiçeği getirmemiŖti. Kız uzattığında, Anna bu kocaman çiçeği almıŖ ve Ŗyle demiŖti: İnanılmaz. Bu söylediğinde de çok haklıydı. Odaya anında hkim olan böylesine gsteriŖli bir çiçeği verip de bununla ilgili tek bir söz bile etmemek gerçekten inanılmazdı. Aslında aralarındaki det de böyle baŖlamıŖtı.

Anna, Zürn m, yoksa Krall mı, sorusunun nereden çıktığını açıklamasını ister gibi ziyaretçi kızı baktı. Gottlieb çok iyi biliyordu, Anna Ŗu an bir söz söyleyebilecek durumda olsa, yine o en sevdiği sözcüğü, her konuŖmaya, her duruma uygun gördüğü o sözcüğü söylerdi: İnanılmaz. Anna bu sözcüğü o kadar sık kullanırdı ki, artık ondan Gottlieb'e bile gemiŖti. Gayriih-tiyari bu sözcük ağzından çıktığında, Gottlieb yine Anna'nın sözcüğünü kullandığını fark ederdi. Karı kocaların zamanla birbirine benzediği doğruysa eğer – ki Gottlieb, Anna ve kendisi söz konusu olduğunda bunu kesinlikle kabul etmiyordu–, o zaman aynı sözcük dağarcığı içinde yok olmaya da mahkmdurlar. Ziyaretçi kız ilk soruŖunu Anna kahvesini ve üç dört bardak calvadosunu¹ içtikten sonra sormuŖ olsaydı, o zaman Anna ne anlama geliyor bu diye çok çok baŖını salları, olayı geiŖtirirdi herhalde; baŖını da öyle yavaŖa sallardı ki, gören sadece baŖı için daha rahat bir konum aradığını sanırdı. Ama Ŗimdi, henüz sadece bir fincan kahve ve bir bardak calvados içtiğinden, sanki o na kadar özellikle gizlediği bir Ŗeyi Ŗimdi ziyaretçi kızın yanında açıklamak zorundaymıŖ gibi Gottlieb'e merakla bakıyordu. Ama yanılıyordu, Gottlieb hiçbir Ŗey gizlememiŖti ki ondan, sadece birkaç hafta önce Kuzey Carolina'dan Beate Gutbrod adında bir kızdan mektup geldiğini, kızın La Mettrie zerine konuŖmak

¹ Fransız elma konyadı. (.N.)

için ziyaretine gelmek istediğini söylememiştir.

La Mettrie, hayatının konusuydu bir zamanlar. Parayı Anna kazanmaya başladığından beri Gottlieb'in birdenbire fazlasıyla sahip olduğu zamanını geçirmek için oyalandığı birçok konudan biri. Gottlieb ev işleri ve hesap kitap işleriyle ilgileniyordu, Anna ise emlakçilikle. Beate Gutbrod denen bu kıza, kendisinden fazla bir beklentisi olmadığı sürece terasta bir fincan kahve içmek için gelebileceğini yazdığına, La Mettrie'nin Almanya'da nasıl alımlandığı, ne zaman, neden bu kadar geç ve ne şekilde alımlandığı üzerine bir doktora tezi yazan Kuzey Carolina Üniversitesi'nden bir kızın Langenargen'deki büyük teyzesini ziyarete gelmişken fırsattan yararlanıp kendisini de ziyaret etmek istediğini Anna'ya söyleme gereğini duymamıştı. Beate Gutbrod, herhalde internette araştırma yaparken, Gottlieb'in yıllar önce birdenbire bir coşku ve hayranlığa kapılarak La Mettrie ile ilgili iki makale yazdığını öğrenmişti.

Burada adım Zürn, dedi ansızın Gottlieb. Anna'nın biraz hoşnutsuz, meraklı bakışlarını fark etmemiş gibi davrandı. Wendelin Krall adıyla La Mettrie hakkında yazılar yazıp yayımlattığından karısının haberdar olduğu izlenimini uyandırmak istiyordu. Zaten karısı bir zamanlar bunu biliyordu. On beş ya da on altı yıl önce. Evlilik yazıtında silinip gitmiş yazılar. Belki de Anna, kocasının ilgilendiği konuların her birini farklı isimler kullanarak irdelediğini gerçekten unutmuştu. La Mettrie konusunun yetkili ismi de Wendelin Krall olmuştu. Gottlieb, burada adım Zürn derken, ziyaretçi kızın bu evde, bu masanın başında, burada çay içerken benim adım Zürn demek istediğini anlamasını sağlamak için eliyle evi işaret etmiş, parmağıyla masaya vurmuştu. Bu ziyaretçi kıza evliliğinin iç dünyasını neden gösterecekti ki? Gottlieb gerçekleri bütün çıplaklığıyla anlatsa bile, şu ziyaretçi kız gibi dışarıdan biri yine de bu evlilik hakkında hiçbir şey bilmezdi, sadece

Gottlieb'in evliliği hakkında açıklamak istediklerini bilirdi. Anna'nın onun isimleri konusunda bilgisiz oluşunu, bu evliliği konuşma ve dil alışkanlıklarıyla açıklamaya çalışsa bile, bu kız bunu anlamazdı ki! Çocuklar yokken ayrı ayrı kahvaltılı etmeleri kendi aralarında ki bir uzlaşmanın ifadesi olmakla birlikte dışarıdan birinin bunu anlaması beklenemezdi! Kaldı ki Anna ile onun arasındaki konuşma dışarıdan birinin duyamayacağı kadar yüksek bir frekansta geçiyordu. En yüksek tonlar insan kulağının en zor ayırt edebildiği tonlardır. Bunu bilerseniz iyi olur diyorum. Birbirleriyle ne kadar az konuşurlarsa, birbirlerini o kadar iyi anlıyorlardı. Ama gelin de bunu bir yabancıya anlatın. Birbirleriyle konuşmadıkları süre uzadıkça, birbirlerine daha da yakınlaşıyorlardı. Mimi adındaki büyük teyzesini ziyarete gelmişken fırsattan yararlanıp bir kahve içmeye uğrayan bir ziyaretçinin hatırına, böylesine bir kerelik ve önemsiz bir ziyaret hatırına, adeta kadife gibi yumuşacık bir his veren bu sessizlik anlaşmasını bir turistin yanlış anlamasına meydan vermek – hayır, almayayım.

Öte yandan kız konuşmaya öyle bir başlamıştı ki, o da yüksek perdeden katılmak zorunda kalmıştı. Bu bir düetti. Şimdi hepsi, bu düetin yankıları kulaklarında, oturuyorlardı. Keşke masanın çevresinde oturan diğer kişilerin şimdi ne düşündüğünü bilmek mümkün olsaydı, insan o zaman bir konuda geliştirebilirdi kendini: İnsan sarraflığı konusunda. İnsan sarraflığı diye bir şey bu nedenle de yoktur ya. Çünkü kimse diğerinin içini göremez. Şimdi bu ziyaretçi kıza Anna ile ikisinin aldıkları susma kararını açıklayabilse bile, Anna asıl birdenbire gevezeleşip zirvalamaya başladığında, kız onun kendisi için ne kadar önem kazandığını yine de bilmeyecekti. Gottlieb otururken, Anna etrafı toplar, o sadece oturup gözlerini ayırmadan Anna'ya bakarken, Anna konuşur da konuşur ve bunu sadece onun için, kocası için yapar. O da Anna'nın söyledikle-

rini onaylayarak susar. Anna bile bile böyle gevezelik eder, sadece gevezelik ettiğini belli eder, böylece istediklerinde hâlâ gevezelik edebileceklerini, abuk sabuk konularda konuşabileceklerini gösterir. Bazen böyle konuşurken ansızın kendinden geçip sustuğu da olur. O zaman ortalığı sessizlik kaplar. O zaman Gottlieb konuşmaya başlar. Ancak asla Anna'nın yarattığı kadar keyifli bir hava ya da en azından akustik yaratmayı beceremez. Bu nedenle hemen vazgeçer. Bunu takip eden sessizlik, aralarındaki mükemmel uyumun ifadesidir. Birlikte oluşturdukları bu sessizliğin muhteşem çölünde iki insanın paylaşabileceği en büyük yakınlığı paylaşırlar.

Gottlieb'in şu anda Anna'yı düşünmesini, hatta şu anda onun hakkındaki düşüncelerinin içeriğini belirleyen biri varsa, o da ziyaretçi kızdı. Keşke Anna bir parça daha az sevecen olsaydı. Gottlieb ne zaman içinde bir sevecenliğin kabarmasına izin verse, hemen kafasında genel bir şüphenin uyandığını fark etmişti. Anna'ya karşı bir şeyler hissetmek istediği anda, Anna senden hiçbir şey istemiyor, o sadece senin ondan bir şeyler istemeni istiyor, diye bu genel şüpheyi söze döküyordu. Yakınlarda bir çocuk öldürülürse, işte o zaman belli bir süre Anna onu hiç yanına yaklaştırmazdı, elini bile sürdürmezdi. Gottlieb'in bozuk bir plak gibi sürekli çaldığı bu yakınma ve şikâyetlerine karşı Anna hiçbir şekilde kendini savunamazdı, çünkü Gottlieb sık sık içinde dönen bu suçlama plağını hiçbir zaman Anna'ya çalmazdı ve muhtemelen hiçbir zaman da çalmayacaktı. Plak çalıyordu, yine, içinde. Bu plağı içinde çaldıran biri varsa, o da ziyaretçi kızdı.

Anna bir insana dokunmadan, onu okşamadan da, onunla birlikte yaşar. Olur da okşadığında ise, bunu herhalde sadece eşi öyle istiyor diye yapar. Anna bir şeyi karşısındakini memnun etmek için yapar. O her şeyi sadece karşısındaki için yapar. Biri için bir şeyler

yapmaktan hiç bıkmaz, hiç yorulmaz. Bazen insan onun biraz olsun kendisini de düşünmesini diler. Gottlieb arabasını gelişi güzel boş bir park yerine koysa, arabadan çıkmasıyla beraber Anna, birazcık daha sola park edersen, biri daha arabasını yanına park edebilir, derdi. Anna her zaman ondan daha insancıldı. Büyük bir ihtimalle kendini ondan daha üstün hissediyordu. Bundan dolayı, ömür boyu yanında kalacağı için Gottlieb'in kendisine müteşekkir olması gerektiğini bile düşünebilirdi. Gottlieb'in kendisine her zaman biraz borçlu olduğunu ve borçlu olduğu şeyler için kendisine minnet duyması gerektiğini bilmek, herhalde hoşuna gidiyordur.

Gottlieb ikramda bulunmuştu: Anna için kahve ve calvados, ziyaretçi kız ve kendisi için ise çay getirmişti. Bir de herkese elmalı kek. Elmalı keki bu sabah kendisinin pişirdiğini anlatırken, erkeklerin mutfaktaki başarılarıyla övünürken gösterdikleri o yapmacık gurur havası vardı üzerinde. Kız, *apple pie* ülkesinden geldiği için, yani belki de tabağındağının ne olduğunu bilemeyeceği için, bunun *tarte tatin*¹ olduğunu, ancak bugün ters yüz etmeden servis yaptığını da ekleyiverdi. Peki neden bugün ters yüz etmediniz? diye sordu kız. Tam da böyle tepki vermeliydi, diye aklından geçirdi Gottlieb. Beyaz kekin dalgalı, pürüzsüz, bomboş, açık kurşunu yüzeyine işaret etti, ama bir şey söylemedi. Hoş bir ay manzarası gibi, dedi kız. Evet, dedi Gottlieb ve manalı manalı başını salladı, ters yüz etseydim, şimdi içinde ıslak elma parçalarını görürdük. Sonra da keki tabaklara dağıtmaya başladı.

Anna senin takma isimlerini bilmiyor diye alınman lazım. Kendini göstermeye çalışırken kullandığın o isimlerin, Anna için önem kazanmasını sağlayamadın bir türlü. Andreas Schwarzkopf olarak tanınmış bir

¹ Kızartılmış elma parçalarının hamur arasına döşenmesiyle yapılan ve kremla birlikte yenen Fransız tatlısı. (Y.N.)

Feuerbach eksperî, Jost Jordan olarak herkesçe kabul gören bir Rousseau uzmanı ya da Wendelin Krall olarak saygın bir La Mettrie araştırmacısı olabilseydin, o zaman kendini Anna'ya Schwarzkopf, Jordan, Krall olarak tanıtmaktan büyük zevk alırdın. Ancak herhangi bir ilgi uyandırmadığından, Anna'nın da lütfedip takma isimlerini kullanarak ne işler çevirdiğini unutmamasından mutlu olmalısın.

Gottlieb çayları tazelemek için dolu çaydanlıkla geldiğinde ziyaretçi kız, Bayan Zürn'ün calvadosunu içişine imrendim, bu nedenle biraz önce alkollü içki içmeyi reddetmiş olmama rağmen, bu teklif hâlâ geçerliyse şimdi calvados için yanıp tutuşuyorum, dedi. İçkiden ben sorumluyum, diyen Anna ikinci bir şişe calvados alıp getirdi. Ya siz, sayın doktor? diye sordu ziyaretçi kız. Zürn demeniz yeterli, dedi Gottlieb. Kocam içkiyi bıraktı, dedi Anna. Gottlieb başını hafifçe salladı, geçmişinde kalmış, konuşulmasını istemediği ağır bir yazgıyı ima eder gibiydi. Öyle ya, insan her an kendini hissettiğinden daha ilginç gösteren bazı şeylerin başkaları tarafından sezilmesine fırsat vermeliydi. Ziyaretçi kızın şimdi yanıp tutuşuyorum diyen sesi kulaklarında yankılanıyordu. Nasıl da söylemişti bunu! Zaten taptaze, çiçek gibi açılmış dudakları vardı. İtinayla kalem çekmiş olsa da, bu dudakları toparlaması mümkün olmamıştı. Müstehcen aslında bu dudaklar. Bir çocuğun, hatta bir bebeğin dudakları. Annesinin memesini yeni bırakmış dudaklar. Yanıp tutuşuyorum derken “-m”yi iyice uzatarak söylemişti. Anna ise, hiç renk vermeyen bir tonla: Kocam içkiyi bıraktı. Ne dalga geçercesine ne de acırcasına. Gayet duygusuz bir şekilde söylemeyi başarmıştı bunu. Hayran olmamak elde değildi. Ziyaretçi kız elindeki kadehi Gottlieb'e doğru kaldırdı. Anna da aynısını yaptı. İkisi de birer yudum aldı. Gottlieb, şerefe, dedi. Bilmem ki nasıl başlasam! diye söze girdi ziyaretçi kız. Dediğine göre, Cha-

pel Hill'deki Kuzey Carolina Üniversitesi'nin Felsefe Bölümü çok iyi bir üne sahipmiş. On altı kampusun birinde yer alıyormuş. Caldwell Hall adıyla anılan bir evde kalıyormuş. Binada aylardır tadilat yapılmıyormuş ve aylardır binanın bir ucundan dışarı doğru kırmızımı-sı renkte plastik bir boru çıkıyormuş; bu borunun ucu ise garip, ama garip olduğu kadar pek manidar bir şekilde bombeliymiş, öyle ki, dedi kız, bu garip görünümü tamamlamak, binaya bütünlük katmak için insanın dişil karşılığını da oraya ekleyesi geliyor. Kız, doktora tezini bitirir bitirmez yazmak istiyor, özgürce yazmak, yazarak özgürlüğüne kavuşmak. İki sınıf arkadaşı, yeni evlenmiş olmalarına rağmen kocalarından boşanmak üzere, ama ne için, tam da kurtulmak istedikleri evlilikleri gibi kendilerini yeniden kısıktırarak bağlı hissedecekleri ilişkilere başlamak için. Kendisi bu tür ilişkilerden ve bağlılıklardan kendini korumaya kararlı. Nasıl mı? Yazarak. Sarı sarı çiçekleri olan kiremit rengi keten elbisesinin üstten üç düğmesini açık bırakmıştı. Dişiliğinin hatları görünüyordu.

Anna ayağa kalktı. Bir kontrat yapmam gerekiyor, dedi, Pfullendorf'ta. Ziyaretçi kıza elini uzattı. Şimdi den vedalaşayım. Belki ben dönene kadar gitmiş olursunuz, dedi, sonra Gottlieb'e dönerek gülümsedi: Sanırım sen döndüğümde burada olacaksın. Ziyaretçi kız Anna'nın ardından bakarak alaylı bir ses tonuyla aynen tekrarladı: Pfullendorf'ta! Sonra kararlı bir tavırla göle doğru döndü ve aşağıda, sık ağaçların arasında gölün pırlıltısını ilk kez görüyormuş gibi, muhteşem, dedi. Öyle de yakın ki, diye devam etti. Langenargen'deki evden göl sadece ikinci kattan görülüyormuş, o da diğer evlerin arasından. Hem burada tekne de var, dedi kız.

NIOBE, dedi Gottlieb. Sakın şimdi gidip NIOBE'ye bakalım deme bana.

Kız, teknelerden anlamadığını, şimdilik böyle bir niyeti olmadığını söyledi. Umarım asla olmaz, dedi

Gottlieb. Kız açıklama istercesine baktığından ve bu sırada dudakları adeta kabardığından Gottlieb ekleme gereği duydu: Taş kesildi. Acıdan. Ah, dedi kız. Daha önce tutuşuyorum derken “-m”yi uzun bir nefeste söylediği gibi, şimdi de “-h”yi uzattı. Dudakları bu Ahhh’ tan sonra yarı açık kaldı. Ama sonra iki kuğuyu gördü ve bağırdı: Üstelik kuğular da var! Gottlieb buna ne cevap verebilirdi ki? Kuğular, sanki mahsus bunun için tutulmuş gibi, manzaranın içinden süzülüp geçtiler.

Kız ancak kuğular gözden kaybolduktan sonra konuyu değiştirdi. Bu sefer La Mettrie’den söz açtı. Birkaç gün sonra La Mettrie’nin 250. ölüm yıldönümü dolayısıyla Almanya’da ufak çapta da olsa bir anma töreni düzenlenmeyecek olsaydı, büyük bir ihtimalle burada oturuyor olmazdım, dedi. Ayrıca Langenargen’deki büyük teyzem olmasa, herhalde bu saygıdeğer adamın 250. ölüm yıldönümü de beni buraya getirmeye yetmezdi. Daha şimdi söyleyebilirim ki, dedi kız, buna çok üzülürdüm. Ne de olsa her ülkede hep beraber La Mettrie’yi kutlayabileceğimiz ancak bir avuç insan vardır. La Mettrie, doktor ve filozof, üstelik bu ikisinde de öyle coşkulu, öyle tutku dolu ki, mecburen bunlar bir üçüncüsünü, duyuları aracılığıyla bir dolu bilgi edindiğinden bir düşünür olarak da hiçbir zaman deneyimlerinin terk etmediği bir insanı ortaya çıkarmıştır. Bana katılıyor musunuz? Gottlieb bilmem ki der gibi ellerini kaldırdı, sonra aşağı indirdi ve devam edin, sizi zevkle dinliyorum dercesine başını salladı.

Kız, La Mettrie’nin Almanya’da neden geç alımlandığı üzerine tez yazdığını anlattı. *Dünyanın varlığını sürdürmesini sağlayan hareket, onu yaratmayı başaran harekettir* önermesi ile La Mettrie onun gönlünü fethetmiş. Doktora çalışmasında, aslında fikir ithalatına bu denli sıcak bakan Almanların neden hem geçmişte hem de bugün La Mettrie’den hoşlanmadık-

larını ortaya koymak istiyordu. Profesörü ve Amerika'daki La Mettrie Vakfı'nın kurucusu Glen O. Rosenne'in bu konuda kendisinden kanıtlamasını istediği bazı tahminleri varmış. Aslında söylediğine göre, La Mettrie Alman üniversitelerinin felsefe bölümlerinde *düz materyalizm* başlığı altında anlatılıyor, derinliği olmayan, dar görüşlü, sadece haz almaya adanmış bir ahlaksızlık felsefesinin babası olarak tanıtılıyor! En önemli yapıtının başlığının çevirisine bir bakın: *İnsan Bir Makine* ya da son zamanlardaki değiştirilmiş haliyle: *Bir Makine Olarak İnsan. L'Homme Machine* yerine. Kolay çevrilecek bir şey olmadığını kabul ediyorum, dedi kız. Ama o zaman bu yapıtı çevirmeye hiç kalkışmasınlar. Wendelin Krall'ın yazdığı iki makaleyi okumasını da Rosenne önermiş. *Rousseau'dan Önce La Mettrie Vardı* yazısını okur okumaz bu Wendelin Krall'ı bir gün görmek istediğine karar vermiş. Ardından *Her Şey Bir* gelmiş. O zaman bu arzusu kat kat artmış. Yazılarına internette ulaştığı Wendelin Krall'ın kim olduğunu öğrenene kadar *Akzente*'nin yazı işleri kuruluna rahat vermemiş. Ne de olsa bu iki makalenin yayımlanmasından bu yana on beş yıl geçmişti. İki de aynı yıl çıkmış, sonra gerisi gelmemiş. Neden? Bu Glen O. Rosenne'in de kafasını kurcalıyormuş. Wendelin Krall, La Mettrie üzerine araştırmalarına devam etmiş olduğu halde Almanya'da bu konuyla ilgilenen bir kimseyi bulamamış mıydı artık? Kız, çalışmasında büyük bir ihtimalle üç evreyi betimleyecekmış: İlk olarak Hegel'e yer verecekmış, ikinci evrede Marx'ı ve 1854 yılında toplanan Göttingen Doğa Araştırmaları Toplantısı'ndaki materyalizm tartışmalarını ele alacakmış; Karl Vogt burada *Köhlerglaube und Wissenschaft* adlı yapıtıyla bir ara ufukta bir umut ışığı gibi parlamış olsa da bu evre Yeni Kantçılık akımıyla yeniden karanlığa gömülmüş. Üçüncü ve son evre olarak: Wendelin Krall'ın da ait olduğu günümüz.

MARTIN WALSER

AŞK ZAMANI

ROMAN

Aşkın insana tattırdığı anlık mutluluklara değiniyor *Aşk Zamani*. Altmışını deviren bir felsefeci ile bir doktora öğrencisinin felsefe üzerinden ilerleyen ve erotizmle beslenen aşkını öykülüyor. Ünlü Alman yazar **Martin Walser**'in roman evreninden tanıdığımız yüzler onlar: Yazarın daha önce Can Yayınları'ndan çıkan *Av* adlı yapıtından anımsayacağımız Gottlieb Zürn ile *Eleştirmenin Ölümü*'nde bir düş karakteri olarak karşımıza çıkan Beate Gutbrod *Aşk Zamani*'nda bir araya geliyor. Felsefenin uzlaşmaz kadim ikilisi ruh ve bedeni kendi aşk öykülerinde kaynaştırıyorlar. Gündelik yaşamın dar, geçit vermez sınırlarına hapsolmuş sonsuz, sonuçsuz bir arayış onlarınki, gelip giden, yakınlaşan ve uzaklaşan.

“Gerçek vardır. Anlık olarak. Bu anlara mutluluk deniyor,” diyen Walser, kendi ruhunu belki de bu en büyük, en önemli yapıtına yansıtıyor. Ustalıkla.

KAPAK RESMİ: ALISSA WALSER

ISBN 978-975-07-0854-1

9 789750 708541
<http://www.canyayinlari.com>